

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Geo-hydrographia s. orbis terrarum descriptio - Cod. Ettenheim-Münster 111-116

Suevia - Ettenheim-Münster 115

Cartier, Gallus

[S.l.], [18. Jahrh.]

Sectio IV.

[urn:nbn:de:bsz:31-111178](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111178)

ingitur, que vinum exquisitum dant. An. 1688. et 1690.
 Galli idem, quamvis imperatas pecunias solvissent, in-
 clementer admodum habuerunt. Initio presentis
 Saeculi huiusmodi magnitudinis ossa fuerunt effossa, qua
 Stutzgardiam in Duale Technophylacium perlata fieri,
 Eruditi necdum convenere an ipsa natura ludus ibuta-
 rat et fossilia sint, quod verisimile est, an vero Diluvii
 reliquia.

Nach Zeller
 "Landsstadt" (1783)

4° Weiblinga | Wriblingan, Wribling: | Urbs exigua
 cum veteri Aere ad Remsiam | Rumb: | fluvium posita tri-
 bus milliariis ad Euro. Aquilonem à Stutzgardia.

Quidam arbitrantur eam fuisse Superioris Germaniae
 Regum Metropolim, quam Attila exiiderit, Codovanus
 vero Francorum Rex restauravit. In ea quoque Im-
 perator Carolus Crispus Imperii Comitia celebrasse di-
 citur. Castrum, quod ei imminet, olim Suevia
 Duum Sedem fuisse ajunt, in eoque Conradum III. Im-
 peratorem primam lucem vidisse. Sunt, qui
 velint ab hac urbe Gibellinorum nomen prodisse,
 ajunt enim, quod, cum vel ipse Conradus III. vel ipse
 Frater Theodericus an. 1140. cum Welfone Henrici
 cognomento Superbi Saxonie et Bavaria Ducis fratre
 prolium inire pararet, pro Symbolo vocem hanc Weib-
 lingen | Weiblinga: | sumserit, unde factum, ut om-
 nes, qui in hinc belli tumultibus partes Imperatoris
 tuebantur, Wiblingos | Wiblingar: | vocati sint, quos
 deinde Itali, vocabulum hoc rectè pronuntiare haud
 valentes, Gibellinos dixere. Verum Nos alibi pau-
 lo aliter rem hanc retulimus.

Urbs haec an. 1634. post prolium Nordlingense cum
 Se adversus Casarcos tueri vellet, ab ipsis in cineres redacta
 est ita, ut non nisi quinque domus remanserint incolu-
 mes.

5° Marpachium | Marpach, Marbach: | Urbs ad Nec-
 carum lita milliari et quadrante ad Septentrionem
 à Weiblinga. Circa an. Chr. 778. sub Valerio Cro-
 bo Imperatore exordia sumsiſſe. necnon Ara Martis
 à Romanis vocata dicitur, quod ibidem Belli Deo
 Marti Sacrificia obtulerint, unde Germani Mar-
 pach effinxerunt; hujus rei fidem quodammodo
 facere videntur antiqui lapides et Inscriptiones, quae
 haud procul ab hac Urbe in Neucaro fuerunt inventae.

Alii e contra memorant in hac ora quam plurimos Scia-
rios et latrones demoratos fuisse, quorum gehenna seu
Spelunca etiamnum adhuc supersit, à quibus Urbs hæc
germanicè Mordbaur quasi latronum domicilium vo-
cata fuit, ac tandem Marbaur. Cùm an. 1312. in
hac regione Templariorum aedes diruerentur, idem
fatum Arx, quam huc habebant, experta fuit.

Exacto e suis ditioribus per Suericii (circuli) Suedera-
tos Ulricus Dux Wirtembergicus Marbachium Impe-
ratori traditum est, quod postmodum idem Dux una cum
toto suo Ducatu demis recepit. An. 1693. 7. Julii Galli
illam Urbem hanc expilarunt et incendunt ita, ut
nomisi tres parvæ vilæque domus flammæ evase-
rint; quæ deinde satis eleganter restaurata fuit.

60. Oberstfelda | Obruffeld sive Obruffold | Oppi-
dum simul et antiquissimum olimque immediatum
ac liberum Imperiale Canonissarum Diocesis Her-
bipolensis Collegium, quod ab ipso Oppido Oberst-
feldense nuncupatur. Situm est ad Bottwarum
| Bottwar | fluvium 2. miliaribus ad Austrum ab
Heilbronnâ, et uno ad Septentrionem à Bottva-
ro exigua Urbe. Olim Sanctimonialium fuit
Coenobium an. 994. ut quidam volunt, ab Otho-
ne III. Imperatore, vel ut alii autumant, ab Otho-
ne quodam Sueviae ~~Duce~~ Regulo, vel ut aliis pla-
cet, à Nobili quodam Beihlsteinensi, vel de-
nique ab aliquo Bottwarisiensi Comite fundatum;
sunt, qui illud primum an. 1016. conditum fuisse
dicunt.

Nobilium istud Virginum Collegium adhuc an.
1559. in qualicumque Statu suo mansit liberum, et ab
infestationibus Lutheranorum immune; ac postmo-
dum eandem, ac reliqua Ducatus Wirtembergici Mo-
nasteria, sortem habuit, ipsaque Berillustres illius
Domicella penitus eliminata fuerunt. Equidem an.
1630. Auctoritate Ferdinandi II. Imperatoris demis
restituta fuerunt, ac an. 1648. si placis Westphalica
loco cedere compulsa fuerunt. Modò illud involunt
nobiles Lutheranae virgines sub eisdem Religionis Ab-
batissa.

70. Lamphanium sive Lamphainum | Lamphan |
Urbs exigua una cum Arce ad ripam Nisi et in colle po-
sita duobus penè miliaribus ad Austrum ab Heilbron-

na. à Romanis initium sumpsit, et à Valerio Brebo Imperatore circa an. Chr. 278. excitata dicitur, necnon Augusta Niri vocata. Vulgus deinde à praecipuo cursu, quo hinc Nirus fluit, eam longè am humeravit.

Olim duae Aedes hinc erant, quarum muri adhuc extant; illarum unam Henricus II. Imperator sociato sibi Henrico Episcopo Herbipolensi à Comitibus de Lotenburg circa an. 998. vel 1003. Coenobium fecit, quod primum inchoate Moniales Ordinis S. Benedicti, dein Ordinis Praedicatorum S. Dominici, ac demum ab an. 1466. vel 1476. Ordinis Praemonstratensis, quo an. 1536. ab Ulrico Duce pradiis et redditibus suis spoliata fuerunt, ipsaque Monasterium postea extinctum.

Lauphania an. 1274. moenibus cineta fuisse dicitur. An. 1519. Circuli Svecici foederati illam occupaverunt. An. 1534. invito prope eam gravi praelio Dux Wirtembergicus iterum illam potitus est. Sequenti Germanicus 30. annorum bello primum Casareum facta est, post Gallorum, quibus Casarei et Bavari demum illam eripuerunt.

8°. Hailbronna, Aligum, sive Fons Salutis: Hailbrunn, Hailbronn, Hailbrunn: pulchra, celebris, comta, necnon libera Imperii Ubs ad ripam Neckari sita duobus ferme miliaribus ad Septentrionem à Lauphania, sub gr. long. 27. m. 50. lat. 49. m. 10. in amoenae fertili plaga, quam varii fontes irrigant, vineaeque exornant. Circulorum Svecici, Franconici et Rhenani Superioris Ubs limitanea est.

Initium suum Carolo M. debet, is circa an. Chr. 800. hic venationis oblectamenta capiens fontem invenit, quo multum refrigeratus est, quemque postea frequenter adiit, ac tandem eoloro Sacerum constare curavit, quod, praecipue propter fontis salubritatem, Fons Salutis: Hailbronn: vocatum fuit, qua vox corrupto Latino Hailbronna reddita est. Locus mox in pagum crevit, quem deinde Henricus IV. Urbem fecit, Fredericus II. admodum amplificavit, necnon altis moenibus et turribus instruxit; ac demum Conradus III. Urbem liberam et Imperialem dixit. Multis postea usque praecularis à subsequenti Imperatoribus donata fuit privilegiis. Sub finem praeteriti saeculi septem lapideis propugnaculis illius munitiones auctae fuerunt, ac prope eam Casarei numerus circi-

ter 20000. Sub Ludovico Marchione Bodensi castra meta-
ti sunt, quae valde tam opportunè ipse munivit, ut Galli
Sub Delphino cum 70000. advenientes Casarcos adoriri
non ausi fuerint. An. 1734. Dum Galli Philippopo-
lim obsiderent, Casarci sub Eugenio Sabaudia Principe huc
Castra habuere.

Sub finem saeculi XIV. Heilbronna pestis dicitur grassa-
ta est, qua 1600. animae interierunt. An. 1525, ad
Lutherana sacra auefit. Eodem an. Rustici Ana-
baptista Lutheranismi progenies illam occupaverunt,
neon Carmelitarum Conobium extra muros positum
exuiderunt, quod deinde an. 1632. Suesi funditus ever-
terunt. Nec haec restitutum fuit; interim Casas
Carmelita privatas in Urbe habes inuolunt, neon in Tem-
plo Domicilii Equestris Ordinis Teutonici sacra faciunt.

Anno 1631. Heilbronnenses Regem Sueciae ultro succe-
perunt; tuncque Santimoniales Ordinis S. Clarae rarum
constantia et pietatis praeberere exemplum, omnibus
enim modis tentata, neon plusquam barbarè et inhu-
maniter venata, quò ad Lutherana sacra traherentur,
extrema quaeque potius perpeti maluerunt, quam ut
à proposito fidei Catholica dimoveri se passae sint.
 tandem an. 1634. advenientes Casarci Urbem pacis con-
ditionibus obtinuerunt, tuncque pietissima Virgi-
nes illae in suum Monasterium, ex quo prius inhu-
maniter expulsae fuerant, demò redactae fuerunt, in
quo haecenus tranquilla Deo seruiunt sub immediata
Directione P. Provincialis Franciscanorum Discalceato-
rum provincia Argentinensis.

Gloruit etiam antehac Heilbronna. FF: Minorum
Ordinis S. Francisci Conobium, quod primum incoluere
R.R. C.B. Conventuales, postea vero Strictioris observantiae
Candidatis provincia Argentoratensis relictum fuit, qui tan-
dem an. 1544. inhumaniter à Lutheranis ejeti fuerunt,
ipsorumque Conobium in Scholam iuventutis Luthera-
nae conversum.

Anno 1688. Galli Urbem hanc occupaverunt, at adve-
nientibus Imperii copiis an. 1689. 1. Jan. demò ab ea
recesserunt.

Heilbronna. Tres summat portae numerantur, Cives
1500. Hic Nicus ponte publico jungitur, postquam
an. 1691. 20. feb. rupta glaues lapideum an. 1711. construc-
tum abducat. Undè autem Urbs haec Alisum

etiam nuncupatur, id nobis ignotum est.

9° Vimpina, Wimpina, Wimpfena, Wimprena | Wimp-
zfen, Wimpffan: antiquissima et libera Imperii Urbs
miris et turribus altis munita loco eminenti et in juuanda
plaga sita ad ripam Neckari 2. miliaribus ad aquilonem
ab Heilbronna sub gr. long. 31. m. i. lat. 48. m. 6. Vim-
pina ad montem dicitur ad distinctionem aliis ejus-
dem nominis Urbis quadrante hora ab ipsa disita ac in
valle posita, qua Vimpina in valle nuncupatur, atque
ei Suburbii loco est, et cum ipsa unam communitatem
efficit.

Olim a Caesaris conjuge Cornelia et jam aetate Vale-
rii Crobi excitata, et anno civiter 451. ab Attila Hun-
norum Rege excisa fuisse dicitur. Antehac hic
Caesareum Provinciale Tribunal fuit, et an. 1539. et
1540. Camera Imperialis sedem habuit. In-
quentibus incendiis, Gallorum exactionibus, et aliis
belli infortunis multum depressa fuit. Anno
1622. 17. Maji Comes de Tilly Georgium Fredericum
Marchionem Badens-Durlacensem prope illam proelio
devicit. An. 1644. Galli pacis conditionibus eam
obtulerunt. pariter an. 1688. eisdem se devicit; at
anno sequenti eam deseruerunt.

Adhuc Vimpinae Collegium Canonicorum, quod
initio Anaceterium fuit pro duodecim Monachis a S. Cos-
toldo Episcopo Wormatiensi, qui circa an. 503. jam Epis-
copali fulgore dicitur, fundatum: Hospitalis seu Domii-
lium Ordinis S. Spiritus: Monasterium Ordinis Praedica-
torum S. Dominici an. 1269. ab Engelhardo de Weinsperg
fundatum; necnon Capucinorum Cenobium. Cives par-
tim Catholici sunt partim Lutherani. - q dignitate

10° Neostadium et Novostadium ad Corarum: Nost-
stadt am Roßfor: Urbs ad Corarum sita 2. miliaribus ad
Euro-aquilonem a Vimpina, et totidem fere totidem
ad Septentrionem ab Heilbronna. Olim Helmstadium
| Salmstadt: dicta fuit. Communiter etiam Neosta-
dium ad Tiliam | Noststadt am Ros Limber: vocatur prop-
ter mirae magnitudinis, qua ibidem extat, Tiliam, cujus
trunci circumferentia est 13. ulnarum, ramosque
ivo columna sustentant. Urbs haec cum suo tractu us-
que ad an. 1442. usuarie attributio fuit junioris et colla-
teralis Stirpis Wirtembergica, qua eo anno devicit.

meta.
t Gall
viri
yopo
a hic
grofa
25. ad
i An
verunt
positum
ver-
Bata
in Te
uicenti
Luce
ram
ibus
inbu-
tur,
ut
Lison
kigi-
in
diata
alicate
romm
laere
viantia
quita
leant
Luthera
at abe
s abea
Cives
est qua
ii. const
Luce

11° Muckmühl | Muckmühl, Muckmühl, et Muckmühl
 mühl. | Urbs cum Dynastia ad Jantam | Jant, Jant | flu-
 vium posita in Sylva Oddonis sive Ottonia | Odunwald | mil-
 liari et amplius ad aquilonem à Neostadio. Initio Comi-
 * Sylva Oddonis seu Ottonia | Odun-
 wald | regio exi-
 mitem Balatinum, denique ad Ducos Wirtembergenses pervenit
 qua arboribus ac Neostadiensi prosapia attributa fuit.
 consita, cujus lati-
 tudo à Nera ad Moe-
 num porrigitur; 2. circiter miliaribus ad Luomotum ab Heilbronna. Est
 longitudo autem
 à Viâ Montanâ
 | Burgstross Stra-
 da Montanâ | us-
 que ad Tuborum
 | Raubro | flu-
 men in Franconia. Pluresque
 arbores, quæ in ea
 occurrunt, sunt
 quercus, fraxinet
 Betulae.

12° Lovestonium | Löwenstein | Urbs cum Castro
 2. circiter miliaribus ad Luomotum ab Heilbronna. Est
 Donus natalis Comitum Lovesteinensium et Wertheim-
 ensium. Bina sunt horum Comitum familiae, una
 qua Vioneburgensis dicitur eaque Lutherana; altera
 Lupifortensis seu Catholica; hanc Imperator Josephus I.
 an. 1711. 3. Aprilis ad Principalem Imperii dignitatem eve-
 xit in personâ Maximiliani tunc Electoris Bavariae.
 Administratoris, quam postea Carolus VI. confirmavit,
 et ad omnes utriusque Sexus descendentes extendit.
 Urbs haec Caput est ejusdem secum nominis Comitatus.
 Non procul ab ea occurrunt fontes salubres eaque celebres.

13° Stella lucida | Lichtenstern, Lichtenstein, et
 Maximilian | olim celebre Cisterciensium Monialium Co-
 nobium Diocesis Herbipolensis ad Luteran | Lützer | an-
 num situm miliaribus versus Orientem à Lovesteno, et
 à Lutgarde et Burginde. Bineonis de Limpurg sub an-
 num Chr. 1242. fundatum. An. 1529. à Rustias Ana-
 baptistis per universam Sueriam cadibus, rapinis, ferro-
 flammaeque diripiunt grassantibus et debauchantibus ex-
 pilatum et devastatum fuit, cum prius Moniales Heil-
 bronnam se recepissent. Tandem circa medium Saeculi
 XVI. sub Ulrico Duce Wirtembergico Moniales exactae,
 illorumque Coenobium una cum praediis et redditibus finis
 Ducali addictum.

14° Muckhartum | Muckhart sive Muckhart | Urbs exi-
 qua ad Muram | Murr | flumen posita 2. miliaribus ad
 austrum ab Halla Suerorum. In ea olim percelebre
 fuit Benedictinorum Anasterium à Ludovico Pio Caroli
 M. filio circa an. Chr. 815. fundatum. Quidam tamen
 volunt idem jam aetate Pipini Regis Metise, quippe
 cujus Carolus M. in quodam confirmationis diplomate me-
 minit.

Sub initium Saeculi XVI. Monachi multam abjicere ten-
 tarunt, nisi ex suis, qui apud Hapam Leonem X. sollici-
 tarent, quatenus Coenobium suum in Collegium saeculare
 converti permitteret: at repulsum postea fuisse.

Monasterium istud bello, rapinis, et incendiis interdum fuit afflictum. Anno item 1528, à rusticis Anabaptistis tumultuantibus expilatum fuit et incensum. Tandem an. 1558. illius Abbas ab Ordine et Religione factus Aprotata uxorem duxit, quo facto locum avitæ Majorum religione et disciplina omnino destitutum Dux Wirtembergicus sui juris fecit, quod et postmodum an. 1648. in pace Westphalica de novo confirmatum in plenam possessionem auget.

15° Laureacum!; Loosvel Lâoif!; amplissimum olim Ordinis S. Benedicti Monasterium Diocesis Augustanae ab Urbe Gamundia uno miliarium ad Carorum distans, et propè Castrum Stauffense!; Josephus? fiveterum Sueviae Duxum sedem Domini que Natalem à tumultuantibus agricolis hostiliter exustum: in amocno colle positum. Fundatum perhibetur an. 1102. à Friderico Sueviae et Franconiae Duce ac ejus conjugè Agnete. Fuit autem Fridericus iste Baro de Stauffen, cui Henricus IV. Imperator, pulso Rudolpho de Rheingelden Anti-Cesare, totum Sueviae et Franconiae Ducatum commisit, simulque generum suum fecit. Ab illo deinceps Sueviae Duces de Hohenstauffen dicti fuerunt.

Laureacense Conventum multis privilegiis ab Imperatoribus auctum semper floruit usque ad an. 1535. tum enim Ulricus Dux Wirtembergensis ab exiliis rediit in illud pessime coepit animadvertere; tandemque an. 1563. mortuo Abbate Catholico Benedito, sex, qui ibidem residere erant, Monachi, cum Catholicam religionem mutare detrectarent, expulsi fuerunt, ipsaque Monasterium una cum praediis et redditibus sine Ducis adiutorio, ibidemque Abbas Lutheranus Georgius Udal constitutus, qui an. 1576. ad plures abiit.

Anno 1630. cum edicto Ferdinandi II. Imperatoris omnia, quae sibi asseruerant Lutherani, Convolvia legitimis et antiquis possessoribus restituerentur, Laureacense seu Looschense hoc Monasterium Abbati et Conventui ad S. Blasium in Silva Herynia sub certis conditionibus traditum fuit, quod et ipsi tenuerunt usque ad an. 1648. tum enim ripariis Westphalicae demum ad Ducem Wirtembergicum rediit.

In hujus Conventu Templo tumultati perhibentur Fridericus et Agnes ejus uxor illius fundatores. Henricus Conradi III. Imperatoris filius. Fridericus Imperatoris Friderici Anobardi filius. Gertrudis Conradi III. Imperatoris conjux. Irene Imperatoris Philippi unor. Beatrix Imperatoris Ottonis uxor, multique alii Sueviae Duces.

Maus...
A. / flm...
1531 mil...
tio Com...
um lo...
enses pe...
stro...
a. let...
arthem...
e, una...
altira...
yhus...
on or...
varia...
avit...
t...
is...
leby...
et...
ge...
am...
; et...
ab an...
In...
ferro...
by ce...
Heil...
an Lau...
acta...
us fino...
1531...
ibus ad...
libre...
io Carol...
tamen...
nigge...
ate me...
i...
solli...
cular...

16° Heidenheimium |: Gaidenfrim: | Urbs cum ampla
satis ditiosa seu territorio, in valle Brentiana |: Bron-
hys-Hal: | ad Brentium |: Bronh: | annem sita tribus circi-
ter miliaris ad Austrum ab Ala Urbe. Quidam Ur-
bem hanc Aras Flavias veterum esse autumant.

Olim in ea Franciscani Conventuales Coenobium
habuerunt, quod Lutherani perfunderunt. Post
praelium Nordlingense Maximilianus Bavaria Elec-
tor toto Heidenheimensi Tractu potitus Capucinos
in hanc urbem adduxit, eisq; Coenobium excita-
vit, ut eorum opera res catholica in ea et circum-
jacente regione promoveretur. At post 13. an-
norum spatium, anno videlicet 1648. pax publi-
ca Casaris-Suevica Coenobium hoc subestit, Capu-
cinos eiecit, totumque Heidenheimense ~~Coenobium~~
territorium de novo Lutheranum fecit.

Haud procul ab hac Urbe versus Occidentem extat
in monte Vetus Castrum Hellonsternium |: Gallon-
stein: | dictum, Domus natalis ejusdem nominis
Comitum, quibus ipsa et ejus Tractus parvit; iis
extinctis ad Dues Wirtembergicos emtionis titulo
pervenit.

In Tractu Heidenheimensi tria
memorantur collocata fuisse Monasteria scilicet
Abusium seu Anhusanum, Harbrachtingense,
et Koenigsbrunnense, qua hic breviter expendimus.

17° Abusium vulgo Anhusanum Monasterium
|: Dufus, seu Dufus: | celebre olim Benedictinum
Aceterium ad Brentium |: Bronh: | flumen situm Leuca
gallica ad Austrum ab Heidenheimio, Diocesis Au-
gustana, an. 1125. à Manegoldo Tubingensi Comi-
te in pago Langenoviensi |: Langonau: | Ulmensis
hodie ditiois primitus fundatum, ac postmodum à
filio suo Walthero Episcopo Augustano et fratribus
suis in hanc Brentianam vallem translatum.

Anno 1578. tertio Idus Septembris mortuo Osmphio
ibius Abbate, Monachi Conventuales ratione elec-
tionis novi Abbatis coacti fuerunt compromittere
in Ludovicum Ducem Wirtembergium, eiq; totum
electionis negotium relinquere, qui Abbatem venen-
tiavit Joannem Isemann Ministrum Lutheranum;
tum ejecti Monachi, Coenobiumque cum suis praediis
et proventibus Dues Giso adscriptum. Anno
tamen 1630. edicto Ferdinandi II. Imperatoris reu-
peratum est, eidemque ex Augustano SS. Udalrici et

Afra Coenobio Abbas praefectus est Carolus Stengelius vir ap-
 prime eruditus et multorum librorum scriptor; qui non-
 nisi ad tempora promulgatae pacis Westphalicae in eo-
 perstitit; tum enim Jenis fugatus ad nativum religio-
 sae professionis suae domicilium rediit, ubi tandem aetate
 grandaevis jubilansque Sacerdos in pace quievit.

18° Monasterium Herbrechtingense [Großbröttingen,
 Großbröttingen, Großenbröttingen, et Großenbröttingen] ad Brentium
 amnem situm 2. locis galicis ad Canonicum à Gien-
 ga in Diocesi Augustana. à Frederico Sueviae

Duce, qui postea primus huius nominis Imperator fa-
 tus, et à spectatissima sua aevi coloris barba Hen-
 barbus seu Barbarossa communiter appellatus est,
 an. 1144. octo annis antequam Imperiale solum cons-
 cendisset, fundatum fuit pro Canonicis saecularibus,
 quibus an. 1171. proscriptis, illud Canonicis Regularibus
 Ordinis S. Augustini tradidit. An. 1537. Ulricus seu

Ulricus Dux Wirtembergicus illud occupavit, et an.
 1548. Praepositum et Monachos expulit, quos tamen
 an. 1548. Carolus V. Imperator Jenis restituit, ac an.
 1550. Jura et privilegia ab Imperatoribus aliisque Ma-
 gnatibus huic Monasterio collata auctoritate Caesarea
 per Solemne Diploma reiteravit et confirmavit. Id
 tamen non obfuit, quin iterum Monachi expulsi fue-
 rint. Tandem an. 1630. cum Ecclesia et Monaste-
 ria intra fines Imperii Germanici per totamque Ger-
 maniam priori Saulo tumultuante Lutheranismus po-
 tenter erepta auctoritate Ferdinandi II. Imperatoris
 veris et antiquis ipsorummet possessoribus iterum resti-
 tuerentur, ad hoc Herbrechtingense Coenobium mense
 Septembris nova Religiosorum colonia ex Imperiali Mo-
 nasterio Wettenhusano deducta fuit, qui illud tenuerunt
 usque ad an. 1648. tum enim vi pacis Westphalicae
 eo anno conclusae locis cedere coacti fuerunt, Monaste-
 riumque Duci Wirtembergico iterum adscriptum est.

19° Monasterium Koenigsbrunnense, sive Fons Regius
 [Königsbrunn] olim elegans et praeclearum Ordinis Cister-
 ciensis liberum et Imperiale Monasterium Diocesis Au-
 gustanae situm prope Brentii amnis et Bfefferi [Bf. Br.]
 insignis viri pulcherrimos amplissimosque fontes, et in
 ipso Bfefferi vii amne Brentio amne coitu, in amoena
 saepe spatiosa et cultissima valle duobus fere miliaribus
 ad Austrum ab Ala.

Ab Alberto I. Imperatore. cautatum fuit an. 1303.
in fundo Castri Herwartstein, quod pro condendo Monas-
terio idem Imperator priori anno 1302. ab Ulrico Comite
de Helfenstein coemerat. An. 1536. Ulricus Dux
Wirttembergicus sub fidei iuris Advocacia pro textu hu-
jus Monasterii subditos ad prestandum sibi fidelitatis
juramentum adduxit. An. 1539. defuncto Abbate
Melchioro Ruff idem Dux Monasterium hoc violenter
occupavit. At an. 1544. auctoritate Imperatoris Ca-
roli V. ac Ferdinandi I. Romanorum Regis, ut qui tan-
quam illius fundatoris veri haereditores ejusdem tutelam
gererent, illud restituere coactus est; tum in Abbatem
electus fuit Ambrosius Boxlerus. Hic postquam per
tres annos laudabiliter praefuisset, infra Dux captus et
in carcere detentus tandem die 6. Aprilis an. 1557.
seculo dejectus est, eique alius Abbas successit, qui pau-
lo post ad Lutheranismum defecit, tumque Monas-
terium ipsum desolatam, Duxique additum. Atta-
men an. 1630. mense Septembri auctoritate Ferdinandi
II. Imperatoris antiquis possessoribus suis Sacri Cisteri-
ensis Ordinis alumnis, quemadmodum alia per Duce-
tum Wirttembergensem diffusa Cenobia, plenarie res-
titutum, et nova Colonia ex Imperiali Monasterio
Salemitano in illud deducta restauratum fuit et ser-
vatum usque ad an. 1648. tunc enim per adeo Monas-
terii infamantem pacem Westphalicam cum omnibus
praediis suis et possessionibus Duci Wirttembergis offer-
tum fuit.

20. Adelberga seu Mons Nobilis §: Dobolberg, Dobol-
berg:| Urbs exigua milliari ad Euronothum à Schoren-
dorffo posita in peninsula, qua duabus sicuturiginibus
parvi adjacentium fluvii concluditur, qui paulo infra Goe-
pingam Hilisa §: Hilb:| immergitur. In ea nihil
memorable recensendum occurrit, praeter Cenobium Or-
dis Praemonstratensis olim percelebre, et alibi Ma-
delbergense dictum, Dioecesis Constantiensis, an. 1181.
à Volcknando Barone an Comite Eberspergensis funda-
tum. Illud an. 1525. Rustici Anabaptistae tumultu-
antes in favillas et cineres redegerunt, quod restauratum
Ulricus Dux Wirttembergicus an. 1538. egestis Monachis
occupavit; anno autem 1548. Caroli V. Imperatoris
auctoritate suis legitimis possessoribus restitutum fuit.

At demum proscriptis Abbate et Monachis, illud sibi Dux
aperuit tenuitque usque ad an. 1630. tum enim edito
Ferdinandi II. Imperatoris iterum rediit Monachi
illud satis tranquille possederunt usque ad an. 1648.
quo pax Westphalica illud Duci Wirtembergico adscrip-
sit, qui et illud ejactis Monachis sibi aperuit.

21°. Schornodorfium live Schornodorfium |: Desfon-
dorf live Desfontorf: | urbs parva in valle Rensia
ad Rensam |: Rumb: | fluvium lita milliari ad Curum
ab Adelberga. Forti junta veterum artem valde muni-
ta est. An. 1634. illam Casareis occupare, ac dem-
tis tribus domibus, tota in cineres abiit. An. 1647.
Galli quoque illa potiti sunt, ac postmodum recepe-
runt. Ei inminet vetus Castrum, in quo est arma-
mentarium. Ab Imperatore Fridenico II. an.
1230. jus civitatis obtinuit. In ea sal abundanter
liatur.

22°. Eslinga, Eplinga, et Eplinga |: Eplingen,
olim Ezzalingen: | Urbs libera Imperialis in solo fer-
tili exquisitumque vinum proferente posita justo
milliari versus Orientem à Stutgardia, et tribus
ad Aquilonem à Tubinga. Vetusissimam esse
inde colligimus, quod Carolus M. in quodam Diploma-
te in favorem Volradi quondam ibidem Eulisia
S. Dionysii Abbatis edito illius meminerit, ac Ezzam
Ezzalingam vocet. Postmodum adeo aucta
fuit, ut Henricus IV. Imperator an. 1077. in ea Impe-
rii Conventum habuerit, unde occasio fuit Fridenico II.
illam an. 1218. muris et turribus cingendi. In
illa quoque plures penè Conventus Imperii, Circulo-
rum, et Urbium acti, necnon ludia certamina
sen ludi Troja, ~~celebrata~~ quam in alia quavis Germa-
nia Urbe, celebrata fuisse memorantur. Etiam
an. 1555. Camera Imperialis ut et Imperii Regimen-
tum ^{huc} translata fuisse.

Eslinga an. 1360. Carolus IV. Imperator Conitia
Imperii celebravit, tumque Cives adeo tumultuati
sunt, ut Imperator agrè ad Comitem Wirtembergi-
cum se recipere valuerit. Injuriam hanc ultores
eidem Comiti executionem in Cives, utique ab eis poenas
luceret, demandavit. His igitur Urbem obruit, et
10000. florenorum à Civibus extorsit. An. 1701.

Prætorium unâ cum 200. aedibus in flammâ abüt,
quod deinde satis eleganter reedificatum est.

Eslinga jam à multis annis sub tutela Ducis Wirten-
bergici stat. Ei tria junguntur Suburbia. Cives,
præcipuè autem Magistratus, Lutherani sunt. In
ea olim fuere Monasteria Dominicanorum, Eremi-
tanum S. Augustini, Fratrum Minorum Conventualium
Ordinis S. Francisci, ut et Monialium Ordinis S. Cla-
rae, p. p. quæ omnia novum Lutheri Evangelium
pessum dedit.

23° Denkendorffium (: a Tanchendorff:) Quondam
Amplissimum Constantiensis Diocesis Canonorum Regu-
larium S. Augustini Congregationis S. Sepulchri Impe-
riale Conventum fundatum an. 1124. à Bertholdo
Comite de Erlichheim, ac eodem anno ab Honorio
Papa II. et an. 1139. ab Imperatore Conrad II. seu
potius III. confirmatum, Censû gallicâ versis Austrum
ab Eslinga, et tribus ad Euronothum à Stutzgardia disti-
tum.

Advocatos habuit ab Imperatoribus constitutos Duces
Wirtenbergicos, inter quos Ulricus, qui primus Luthera-
nismum professus est, Conventum istum omnino profa-
navit. Finito autem bello Schmalcaldico novum
Religionis Canonis attributum est, ac Praepositus illius
Ulricus plene restitutus; huic ob proventum jam
cæcitatem Coadjutor datus est Bartholomæus Hös, qui
et ei hæcxit an. 1555. Hic sibi ministerii sui locum
jungere cupiens à Christophoro Duce Wirtenbergico
petiit et obtinuit, ut servata Monasterii sui Praeposi-
tura uxorem ducere posset, sicque in Denkendorffi-
um Lutheranismus introductus est: et quamvis
à 1630. restitutum antiquis hinc posterioribus fuerit,
pace tamen Westphalica Duci ad profanos usus, ex-
turbatis Religionis, relictum fuit. An. 1713. hic
novus ludus litterarius pro 25. Alumnis apertus est.

24° Gœppinga (: Gœppingen, Göggingen:) Urbs an-
gusta cum arce sita ad fluvium (: Wilb:) fluvium 3. mil-
liaribus ad orientem ab Eslinga. Fridericus Monar-
chus Sueviae Dux illam circa an. 1125. exuta supra dicitur.
an. 1360. ab Augustanis et Constantiensibus adversus
illam foederatis obsessa fuit. An. 1519. Circuli Suevi-
ci foederatis se dedit, postquam se una die et nocte
defendisset. Proximè ad eam occurrunt cele-

ores acibula, quae Stomacho et hepatis medentur.

25° Ova | Ovon, Ois, vel Duon: | parva sed antiqua
Urbs ad Lutteram | Lauter: | annem. in iuventa pra-
tensi et nucibus aliisque pomiferis arboribus consita valle
sita 2. leuis Galliae à Nirtinga. Jam Ethnicorum
aetate exitata fuisse dicitur. In ea etiam Duces Tec-
censes residerunt Curiamque habuerunt. Ei jurgi-
tur Suburbium, quod amplitudine illam superat.

Anno 1385. Urbem hanc Fredericus Dux Teccensis Co-
miti Wirtembergico vendidit. Olim in ea fuit Mo-
nasterium Canoniarum Ordinis S. Augustini, quod,
ultima illius Sanctimoniali an. 1576. è viris erepta,
Sino Duce Wirtembergico additum fuit. Illius Ecce-
lesia adhuc extat, in cuius choro sub edito lapide ossa tre-
decim Ducum Teccensium recondita jacent.

Urbi huic è monte imminet vetus vastumque
Castrum Tecca | Teck: | nuncupatum. Nomen ac-
cipere dicitur à Teccosagis antiquis Galliae populis, qui
in hac ora residerunt. Castrum hoc Domus Nata-
lis fuit Comitum postea Ducum Teccensium, quorum
sepultura aliisque monumenta adhuc hodie in eo super-
sunt. Duibus his extinctis illorum Ducatus ad
Comites Wirtembergenses, cuius mediam partem jam
an. 1379. et 1385. Eberhardus IV. emerat, totus pervenit;
unde et an. 1493. in Comitibus Imperii Wormatia cele-
bratis Maximilianus I. Imperator iisdem Ducibus fa-
cultatem dedit etiam sociatum titulum, insignia et
nomen Ducum Teccensium usurpandi.

26° Nirtinga | Nirtingon, Nirtingan, et Niro-
tingon seu Nüstingon: | Urbs et Castrum sita ad ripam
Niri, qui huc ponte lapideo jungitur, duobus milliariis
ad Euro-Aquilonem à Tubinga.

Circa an. Chr. 279. Urbs haec exitata dicitur ab Impe-
ratore Valerio Probo, atque Tinga vocata. In quodam
non procul ab ea Templo cernitur vetus Ethnica pictura,
quae id testari videtur.

Ab Athila devastata, incensa et solo aequata fuit.
Tum sequenti aeo illius loco haec, quae modo superest,
exitata fuit, et Nova Tinga | Nirtingon: | nuncu-
pata, ex quo nomine postmodum Nirtinga | Nirtin-
gan: | exoravit. Centorum Urbis occupat Castellum
Ducale, in quo varia Dux Wirtembergica viduitatem
suam transegerunt. An. 1693. Urbs haec non pro-

cul ab exitu suo fuit, enimvero Galli duabus Invenant
 • Lemis galliis ab ea abfuerunt; attamen adhuc inolu-
 nis servata fuit.

27°. Alta Glavia, Rova Glavia, Artmannum et Uracum
 |: Uracum vel Urauf:| Ubs exigua et munita ad Umsiam.
 |: Urauf:| flumen Rita s. miliaribus ad Orientem à Tubinga.
 Castro optimo protegitur, eiq. aliud adhuc è mon-
 te imminet, quod Altum Uracum |: Urauf:| vo-
 catur.

Anno 1635. Cesarei illam occupaverunt, et an. 1649.
 Dni restituerunt. Antehac Caput Comitatus
 fuit, cujus possessores Supremi Sacri Romani Impe-
 ri Venatorum Magistri hereditarii fuerunt. Ber-
 chtholdo et Conrado horum Uracensium Comitum
 ultimis circa medium saeculi XIII. sine herede de-
 functis, Comitatus iste ad Eberhardum I. Comitem
Wurtembergicum, qui Berchtholdi Sororem Duxe-
 rat devolutus est, ac illum ad suos posteror trans-
 misit.

q. seu rei venatoria
 Graefenti

Uraci olim fuit Collegium Canonicorum Secula-
rium de communi vita nuncupatorum, quod Apos-
tolorum exemplo omnium rerum abdicata propi-
etate socialiter in communi sub uno Proposito
vitam agerent. Collegium hoc Eberhardus Senior
ab ipso an. 1478. fundatum an. 1482. Herenbergam
transtulit. Prope Euleriam Barochalem
fuit etiam Monasterium, quod adhuc circa an.
 1890. muris et structuris suis constitit integrum.
Sanctimonialis Ordinis S. Dominici hic etiam Con-
ventum habuerunt, item Sororibus tertia S. Fran-
cisci Regula Domicilium fuit. Qua omnia Luthe-
ranismus delevit.

Uracum Sedes etiam fuit junioris Ducum Wir-
tembergensium familiae, donec universa Regio
denis ad unicum Principem redit.

Prope hanc Urbem erat vetus Monasterium
Carthusia dictum an. 1450. à Ludovico Seniore Comi-
te Wurtembergico fundatum. In eo Liber Baro
de Ungnad suam Venatorum librorum |: franco
Wandysen bücherson:| typographiam habuit.

28°. Wursteigium |: Wursteig sen wursteig:|
Ubs cum Castro ad Scaturiginem filisa |: Wilt:| fluvium.

29° Blaubera, Blaubonium, Blaubya, Blabyri-
um, Blubira, et Burhonium | Blaubriorn val Blau-
brison | Urbs sita ad Blarum | Blau | amnem ubi Acha | Ruf |
in idem influit, 2. miliaribus ad occidentem ab Ulma ubi
Alpes incipiunt.

Idius adificationis occasio fuit celebre olim Benedicti-
norum Conobium, quod intra muros illius extat, ab An-
selmo Comite Palatino Tubingensi an. 1095. fundatum et ab
Urbanus Papa II. an. 1099. confirmatum.

Anno 1562. iussu Christophori Ducis Wirtembergia in
hoc Conobio antiquata fuit religio Catholica, Abbasque,
Prior et Cellerarius ad Castrum Uracense. Iuti ibidem.
Diva custodia mandati fuerunt, novisque Abbas Luthe-
ranus Doctor Matthaus Aulber constitutus. At
anno 1630. Ecclesis et Monasteriis Wirtembergensibus
auctoritate Ferdinandi II. Imperatoris passim restituta,
nova etiam Religiosorum ipsorum colonia ex Imperiali
Decretis Weingartensi huic Blauberensi Conobio im-
migravit, cui cum titulo et potestate Abbatis praesuit Ray-
mundus Rembold Patritius Augustanus Conobita Wein-
gartensis, unde an. 1648. pace Westphalica una cum
suis Monachis datubatus est, Monasteriumque a Luthe-
ranis in Ludum Litterarium conversum, in quo 20. alum-
tus alumni, quibus Abbas Lutheranus, et duo Praecepto-
res praesunt. Blaubera Caput est ejusdem se-
culi nominis Dynastiae.

30° Altum Duellium, Duellum, Duellium, Tiala,
et Alta villa | Gofantwirl vel Gofan Duvirl | antiquissi-
mum et celebre Castrum seu munimentum in Hegoria
seu in finibus Landgraviatus Nedenburgensis et in alta re-
pe positum, quam amoena planities ambit, versis la-
cum Bodemicum 2. miliaribus ad Euro Aquilonem
a Scaphusia.

* Hegoria, Hagoja
seu Hegoca | Gō-
gōis, Gogors, seu
Gogor | regio in-
ter Danubium, La-
cum Aroniam et
Rhenum sita, Sex
miliaria longae
lata, in qua mul-
ta Arces, Comitatus
et Dominia conti-
nentur. Vini et
frumenti fertilis
est. Jam saeculo
VIII. sub hoc nomine
nota fuit, ac in tes-
tamento Caroli M.
fit illius mentio.
Olim Comes Lup-

Antiquitas Sedes fuit Alamannia Ducum, quorum Buc-
kardus I. ejusque uxor Hederigis Rudolphi Burgundiae Regis
filia illud in Conobium Benedictinum convertit, quo
postmodum circa an. 1005. Stenium | Stein | ad Rhenum
urbem in Helvetia et modo Tigurina ditionis translatum
fuit, ubi sub nomine S. Georgii floruit.

Tum Duellium praestantissimum evasit munimentum,
quod circumposita regioni pro propugnaculo est. Nullo
quidem modo sed validis moenibus instructum est; illius
ambitus horae quadrantem fere aequat; in eoque sunt
praestantes Camera Saxo inursa. Longius a via Regia
positum est, quam ut potentem hostem remorari aut cohi-
bere valeat; id iustitiam efficit, ut nempe circumiacet

tes populi in officio contineri possint; ac bello imminente tutum est quarumcumque rerum receptaculum, ipsiq[ue] Wirtembergii Principes belli tempore Archiducum suum et alia pretiosa hu[m]i assevari curant.

Anno 1570. Ulrichus Dux Wirtembergensis momentum hoc propugnaculum à vidua de Klingenberg titulo emtionis obtinuisse dicitur, at id antea evenisse Sabot, vel diu post. Jam enim an 1519. idem Dux Ulrichus Ducatu suo exturbatus ad Regem Gallis se receperat, penes quem per 18. annos, scilicet usque ad an. 1534. quo ejusdem Regis et Philippi Hassiae Landgraviæ armis restitutus est, mansit. Quis autem credat, Ducem hu[m]i in exilio constitutum et velut ad inicitas redactum se emendo hoc Castro vel cogitare, aut Sueviae Gubernator hostes huos id permisisse? alia igitur hujus emtionis epocha auctoribus nostris figenda videtur.

In triginta annorum bello Casareo aliquoties Castro hoc adorti sunt, sed semper irritis conatu. Ubi vero post pugnam Nordingensem iudem Casareo universum Wirtembergensem Ducatum inundaverunt, Dux pacem ab Imperatore petiit et obtinuit ea tamen, inter alias, conditione, ut Duellium Domini Austriae extraderet; proinde hujus Castri Praefectus Chiliarcha Wilderhold à Duce iussus ut Austriae illud relinqueret, hu[m]i obedire renuit, causatus Ducem ad id compulsum fuisse, unde teneri se propugnaculum hoc Domini Wirtembergensi servare inolevit: cumq[ue] vi pais Westphalica. Dux in omnes sui Principatus regiones et loca restitutus fuerit, unà et Duellium retinuit.

31.º Zwifaltum, Zwifaltaha, seu Monasterium Zwifaltense: Zwifalton, Zwifalton, Zwifalton, et Zwifalton: Beneclebre Immediatum Imperiale Ordinis S. Benedicti Monasterium Diocesis Constantiensis, an. 1088. pro duodecim Monachis ex Hirsau-gia adductis fundatum à Comitibus de Achalm Lintboldo et Cunone germanis fratribus. Situm est s. leucis gadiis versus Emonotum à Reutlinga non procul à Danubio in Alpibus Suevicis. Proprium illius Latine nomen est Dupladium vel ad Duplices aquas à duobus rivis ipsum perfluentibus et in eo coeuntibus derivatum.

Primi hujus Monasterii Advocati fuerunt Duces Bavariae Welfones, postea Comites de Hohenberg, item successivum temporis et ab an. 1288. Comites Emertkingenses, tunc ab

fenses in ea ditiones et praedia sua habuerunt. Modò potiorum illius partem Comitatus Neellenburgensis effiit.

abys-
Blau
ha
ubi
chiti
An
et ab
i in
que,
em.
the-
At
sibus
tis,
miki
im-
Rug
n-
the-
um-
repte-
mke-
ele,
quifi-
ovra
ta m-
is la-
rem
um Duc
ia Regi
quo
Khem
nlatum
mentum
Nell
ibius
hant
ia Regia
ut Cobi-
mjalte

anno 1303. per ducentos et quinquaginta pene annos Ar-
 chiduces Austria, qui interdum hujus Monasterii Advo-
 catiam per aliquot duntaxat annos ipsorum nomine exer-
 cendam Comitibus Wirtembergensibus tradiderunt. Hi
 ea occasione universam Advocatiam hujus jus tandem sibi
 asseruerunt, ac veluti sibi propriam et hereditariam
 vindicauerunt, Abbatibus, quod damnum inde Monaste-
 rio suo impendens non satis, prout par erat, prouiderent,
 id ultro permittentibus. Comites itaque ultro progreffi
 Monasterii bona sibi propria facere tentarunt, siquae
 ex Advocatis et Tutoribus tandem raptos facti sunt,
 eoque res ab ipsis perductae fuerunt, ut Monasterium
 vacuum et inane Immmediati Imperialis Assectorii
 nomen retinens nec amplius sive ad Imperii sive ad
 Sueruici Comitum Comitibus vocatum fuerit, aut comparare
 aequum sit Principibus Wirtembergensibus sicut illud ibi-
 dem representantibus: donec tandem ante annos ali-
 quot. iuncta cum Duce Wirtembergensi transactione
 ab hac dura Seruitute solutum ac pristina liber-
 tati restitutum fuerit, necnon jura omnia Imme-
 ditato ac Imperiali Statui competentia recuperarit,
 votumque et Sessionem sive in Imperii sive in Cir-
 culi Sueruici Comitibus semis obtinuerit.

bono Duplacium semper flourerunt et etiamnum
 adhuc flourit vixi tum religione tum eruditione cla-
 rissimi. Inter alia celebratur hujus Cenobii Eulenia
 magnis sumptibus recens exiitata, ut quae, sive ampli-
 tudinem sive magnificentiam Spectes, nulli per totam
 Germaniam secunda videtur.

32.º Offilinga | Offilingen seu Offilingen: | Oppi-
 dum Urbis jure gaudens una cum Arc Ducale ad Echez
 fluvium miliarum versus Austrum à Reutlinga positum.
 Hic olim fuit longè celeberrimum Ordinis S. Clarae Bar-
 thenium Diocesis Constantiensis à Melchilde et formula
 cognomento Rempinis | Rempin: | an. 1250. fundatum,
 variis privilegiis et immunitatibus à Summis Pontifici-
 bus et Imperatoribus donatum. Flourit usque ad
 annum 1540. tunc enim 2. Maji Sanctimoniales
 primùm è suo Monasterio exiata Leobergam juxta
 Ducis Ulrici deductis. sunt ac Granisianorum Cenobio,
 a quo ipsi jam exturbati fuerant, inclusa. Illo fati-
 funeto filius ipsius Christophorus, urgente Caroli V. Im-
 peratoris mandato, an. 1551. Sanctimoniales Ras equi-
 dem Monasterium suum repetere permissa sunt,

retentis tamen earum documentis, insuper inhibitum, ne ullus Religiosus illarum Castrum intraret, neque Virgines ullas ad Novitium suscipere. Tandem post varias, ut Religionem mutarent, sollicitationes, necnon exantlatas, alias vexationes, omnes sine fine ex hac vita migrarunt, atque Duci Wirtembergico Coenobium suum reliquerunt profanandum.

Anno 1630. Ecclesiis et Monasteriis tum in Wirtembergia, tum in aliis Germaniae provinciis Auctoritate Ferdinandi II. Imperatoris in plenam et antiquam possessionem passim restituta, nova etiam sacra Colonia Bfullingensi huic Coenobio fuit immissa ex Bathenone Bfullingensi dempta, quae tamen non nisi usque ad annum 1648. inibi tolerata, et urgente pace Westphalica demum Statione sua cedere coacta fuit.

330 Reutlinga | Reutlingen, Reutlingen: | Urbs libera Imperialis validis moenibus et fossis cincta, ad Echez fluvium in amoena valle posita miliarium ad orientem à Tubinga.

Anno 1240. Fridericus Imperator illam moenibus cincta liberamque Imperii Urbem dixit. An. 1376.

cum Eberhardo Comite Wirtembergensi grave ipsi bellum fuit, ei que quaedam Sueriaque tulerunt Ruppertias, tumque pugnatum est Adalimum Castrum inter et Reutlingam, ubi Wirtembergenses ceciderunt. Cladem hanc ultimus Eberhardus an. 1378. demum cum Reutlingensibus corumque foederatis proelium in quo devictus occubuit. Demum lis per Imperatorem Wenceslaum composita fuit. An. 1519. reversentibus antiquis simultatibus Ulricus Dux Urbem hanc obsedit et obtinuit municipalemque facere tentavit; verum aurrentes Sueria foederati Ulricum Ducatu suo expulerunt, Reutlingamque pristinae libertati restituere.

Reutlinga prima fuit, quae una cum Norimberga an. 1530. Augustanae Confessionis subscripsit, nec unquam adduci potuit, ut librum seu formulae Interim suscipere. Anno 1643. Weimarenibus copiis, quae Sueriam premebant, se dedit. In quadam Capona ostenditur Martis Statua, quem olim Reutlingenses colebant. Non procul à Praetorio erat Monasterium an. 1281. pro O. Ordinis Minorum S. Francisci conventualium fundatum, quod

♀ Urbis
♀ an. 1377.

omnes An.
in Abbe.
et cas.
et. Hi
dem. H.
tarum
maste.
rent.
pugna
fuit,
terium
viri
e ad
are.
Libe.
ali
one.
ber.
ne
it,
ce.
num
ma la
ulera
ampli
or. Otan
Oppi
Echez
itum.
e bar.
groule
ndatum
atificii
ne ad
nialo
jusse
condit
do fati
v. pa
las equi
eant.

tumultuante Lutheranismis, Patribus istis secedere coactis, in commune Urbis Xenodochium conversum est. Alia adhuc in ea fuisse Genobia memorantur, quae novum Lutheri Evangelium suppressit.

34° Tubinga | Tübingen: | Urbis antiqua et celebris post Stutgardiam totius Ducatus Wirtembergii praecipua, una cum praestanti Universitate an. 1477. à Comite Eberhardo I. Barbato fundata et creata, quam subinde Sixtus Papa IV. et Fredericus III. Imperator amplis Diplomatis confirmarunt.

Urbis haec sita est ad Sinistram Neuari ripam in solo amoeno et festivo, vino ac aliis ad vitam necessariis abundante, 3. miliaribus ad Euronothum à Stutgardia, sub gr. long. 20. m. 46. lat. 48. m. 34. vel ut alii volunt, sub grad. long. 29. m. 19. lat. 48. m. 34.

Quando et à quo excitata fuerit incertum est. Quidam arbitrantur illam ab Imperatore Antonino Caracalla edificatam fuisse et Augustam dictam. Alii vero illius initia Imperatori Valerio Probato tribuunt, qui Thoningam eam dixerit.

Primitus extitisse dicitur in valle Steinachensi propè Blavi montem, ubi ab Attila Hunnorum Rege excisa fuit, ac postmodum restituta in eum, in quo nunc est, locum translata.

q. Palatinis,

Olim Comitibus, qui ab ea Tubingenses vocati sunt, paruit, Caputque fuit eorundem Comitatus. Ab an. 1342. Comitum Wirtembergensium facta est, penes quos ad hanc usque diem permanet.

In ea quinque numerantur porta, necnon aliquot elegantibus aedificiis superbit. Satis validis moenibus cingitur, quae tamen antehac validiora fuerunt, quam nunc sint.

Tubinga Parochialis Ecclesia S. Georgii dicta an. 1477. occasione foundationis novae Universitatis Collegiata facta est, translatis ad eam Canonis Sindelfingensibus. Illius secundus Praepositus, simulque dictae Universitatis Rector Magnificus fuit Celebris Joannes Nauclerus: ei in Praepositi munere successit Ambrosius Weidenmann, qui et Universitatis Cancellarius fuit. Is, cum Religionis mutationem an. 1535. ab Ulrico Duce Wirtem-

via federatis sub Duce Bavarie eorum Capite et Duce
 obses se subleuit, Federati^{uti} Castrum et Urbem obti-
 nerent. Ulricus Dux ab exilis redire locum hunc
 frustra obsedit. *Cum an. 1546. idem Ulricus ob
 foedus Schmalburgium ab Imperatore Carolo V. denuo
 exturbatus fuisset, Casarci Urbe occupata Castrum
 obtinere haud valuerunt. An. 1647. Galli urbem
 et Castrum occupaverunt, et brevi post deseruerunt.
 An. 1688. denuo huc redierunt, ac discedentes ur-
 bis moenia diruerunt.*

35° Babenhuisium | Babruis | Oppidum 2. mil-
 liaris versus Septentrionem à Tubingâ situm. Qui-
 dam autumant illud esse Taiti Biborum.

Hic olim fuit celeberrimum Imperio immediate
 subiectum Savi Ordinis Cisterciensis Monasterium
 fundatum an. 1180. primum pro Religiosis Bæmonsta-
 tensibus, quibus Sæm Hugo Comes Palatinus Tubingen-
 sis Cistercienses successit. In eo sub annum 1305.
 numerati sunt 60. Monachi, et 130. Fratres Laici seu
 Conversi.

Anno 1535. Ulricus Dux Wirtembergensis Religionis
 immutator acerrimus ex eo Monachos eiecit; verum
 auctoritate Caroli V. Imperatoris restituti an. 1549.
 20. Martii cum Abbate suo, quem an. 1547. 17. Novem-
 bris exules in Coenobio Porta Cæli, vulgò Tennenbach,
 elegerant, redierunt. Huic Abbati Christopho-
 rus Dux Wirtembergensis Ulrici defuncti filius Monas-
 terii administrationem ademit, dato ipsi vitalitio.
 Eo denuo an. 1560. 29. Novembris à viris sublato Eberhar-
 dus Bideubachius Lutherana Theologia Doctor 3. De-
 cembri Abbas ibi constitutus est.

Anno 1630. auctoritate Ferdinandi II. Imperatoris
 Coenobium hoc restitutum fuit, et Religiosa Colonia ex
 Salenitano Monasterio isthuc deducta: qua tamen
 per pacta pacis Westphalica an. 1648. loco cedere
 compulsæ fuit.

36° Sindelfinga | Dindelfingan | Urbs exigua 3. Leu-
 is Gallis ad Occidentem à Tubingâ distans. Anno 1284.
 urbis jura obtinuit. In ea anno 1083. vel 1085. Al-
 bertus Comes Palatinus Tubingensis pro Monachis Benedi-
 ctinis ex Hirsangia acutis Coenobium fundavit, quibus
 paulo post Hirsangiam revocatis, illud in Collegium Ca-
 nonicorum Sæcularium conversum est. An. 1477.
 Collegium hoc Canoniorum de speciali consensu et aucto-
 ritate Sixti Papa IV. et Friderici III. Romanorum Impe-

ratoris ad instantiam Eberhardi Comitis Wirttembergii pleno jure translatum fuit Tubingam ad Ealeriam Barochialam S. Georgii; quorum loco ad Sindelfingensem Ealeriam substituerunt Canonici Regulares S. Augustini, qui usque ad tempora mutata Religionis inibi laudabiliter commorati sunt.

37° Monasterium S. Georgii |: D^o Georgen:| vetustissimum et olim percelebre Ordinis S. Benedicti in Diocesi Constantiensi liberum et Imperiale Conobium milliari ad Aquilonem ab Urbe Villinga situm, et ab Hozilone et Hozone viris sanctis sub auspiciis S. Wilhelmi Abbatis Hirsangiensis, qui illuc e suis Religionis coloniam misit, fundatum an. 885. adificationem ceptam an. 824. finitum.

Sunt tamen, qui longe antiquiorem ei tribuunt aetatem, ajuntque illud jam Sauli IX. initio statisse, ac an. 813. adificari ceptum et an. 824. finitum fuisse. Opibus et potentia nulli Germania Conobis ferre cessit, virosque pietate ac conditione celebres semper protulit, inter quos fuer. S. Theogorus illius quondam Abbas, Rupertus, Erbo, et alii. Gloruit usque ad Ulrici Ducis Wirttembergii Lutherani ferocissimi tempora. Is enim ab exilio, in quoda Suevia Guederatis an. 1519. pulsus fuerat, anno 1534. rediit et Ducatu suo restitutus, hoc Imperiale Conobium, cujus Advocatus erat, ejactis Monachis, sibi proprium fecit. Hi Villingam Urbem vicinam, in qua Praeposituram habebant, se receperunt. Anno tamen 1630. edito Ferdinandi II. Imperatoris rescripto, at demum an. 1648. post promulgatam pacem Westphalicam demum exacti Villingam repeterunt, ubi ante aliquot annos dirutas veteribus, qua ruinam minabantur, adificiis, et magnis sumptibus, vicinarum Monasteriorum aliorumque piorum virorum liberalitate adjuti, Ecclesiam et Conobium sat magnifice excitaverunt, in quo pia et laudabiliter Deo servant, juventutemque magno Civium emolumento litteris humanioribus acie ac sublimibus erudiunt.

38° Hornberga |: Hornberg:| Urbs exigua cum ejusdem Secum nominis Dynastia ad Gutacum |: Gubus:| fluvium sita 2. milliariis versus Aultrum à Schiltachis. Aeditum praebet in Silva Nigra seu Hercyniam. Ubi bina veteres impendent Arces in monte collocatae, quae velut duo Silvae Hercyniae propugnacula esse videntur.

Anno 1519. à Suevia Guederatis occupata fuit. An. 1702. Galli ea potiti sunt illamque univicerunt; at brevi post Dux Wirtbergicus eam obtinuit capto praesidio.

39° Reichenbachium seu Reichenbachense Monasterium |: Reichenbach:| Ordinis S. Benedicti Abbatia Hirsangiensi subditum et, ut ajunt, incorporatum, an. 1083. à S. Wilhelmo Abbate Hirsangiensi fundatum in Silva

qui longe antiquiorem ei tribuunt aetatem, ajuntque illud jam Sauli IX. initio statisse, ac an. 813. adificari ceptum et an. 824. finitum fuisse.

Due
obtin
hunc
vius ob
Denu
Castro
Urbe
enem
ntes, Ur
2. mil
Lin
diata
num
vesti
ingen
305
i sen
ionis
orum
149.
Novem
bach
Mony.
tabis.
Eberha
or 3. De
tois
nia ce
tamen
cedere
3. lau
Anno 1284
1089. M.
Douchi
quibus
num 14
1477
et ante
Imper

Harunia tribus levis Gallie ad austrum à Schiltachio.

Anno 1595. 24. Octobris Wirtembergenses jussu Ludovici Grin-
derii Ducis noctu armata manu irruentes ibi occupave-
runt, ac tenuerunt usque ad an. 1630. quo Imperatoris
Gerdinandi II. Decreto Ordini S. Benedicti restitutum fuit.
at an. 1648. vi pacis Westphalica demò ad Ducem Wirtem-
bergensem rediit.

40° Schiltachium | *Schiltach* | urbs exigua in valle Kingi-
chana ad eundem leuum nominis fluvium in confinis Princi-
patūs Wirtembergici & levis Gallie ad Euro-aquilone-Me-
sem a Wolfachio.

Ab ea olim nomen habuere Duces, qui, ut fertur, à Ducatu
Spoleitano in Italia, quem possidebant, ab Imperatore Con-
rado II. exturbati in Sueviam se recipientes haud procul
à Rubra Villa | *Rothwilt* | Arcem exitarunt, quam Urs-
lingan | *Urslingen* | ab Ursinis, è quibus genus ducebant,
vocavere, necnon ab ea Duces Urslingenses sibi voluerunt.
Postmodum tamen ~~mutata nomen~~ à Schiltachio, ubi im-
perabant, Duces Schiltachenses nuncupati sunt.

Rheinoldus urbem hanc an. 1339. pro summa 6000. flore-
nonum Rhenanorum Comiti Wirtembergico vendidit.
Ipsius posteri in deterius acti, amisso Ducum titulo, Comi-
tes et Barones suataxat vocati fuerunt, atque circa an.
1403. exiguam partem suorum possessionem partem
adhuc tenuerunt. Nihilominus an. 1414. Con-
cilio Constantiensi interfuisse dicitur Richardus Dux Urs-
lingensis seu Schiltachensis. Quando autem illorum
prosapia omninò defecit, notatum haud reperitur.

41° Alpirspachium | *Alpirspach* seu *Delgiosspach* |
communiter Monasterium Alpirspachense, in llytum
Ordinis S. Benedicti Cenobium Diocesis Constantien-
sis in Silva nigra positum inter Schiltachium et
Freudenstadium urbes, 2. levis Gallie ad aquilonem
ab illa, et totidem ad austrum ab ista, fundatum an.
chr. 1095. à Rotmans ab Hausen, Adelberto de Golleren,
et Alverio Comite de Sultz. Fuit princeps antium
multa fidelium largitione, ac ante Lutheranismi
tempora vel maxime floruit.

Anno 1513. in flammis abiit, et mox à fundamentis res-
tauratum fuit. Anno 1534. 10. Novemb. in Vi-
gilia S. Martini Ulricus Dux Wirtembergicus ab exilio
redire misit ad hoc Monasterium Ministros, qui omnium
illius bonorum inventarium confecerunt. Anno sequen-
ti 28. Octob. in festo Apostolorum Simonis et Juda idem
Dux collectis Appidanis Gornstettensibus et aliis qua-

si centum viginti viris illud occupavit, necnon omnia vasa aurea et argentea, tam sacra, quam humanis usibus destinata, baculum pastoralem et mitram, Deaurata et argentea reliquiarum receptacula, p. abstulit, Abbatemque et Monachos eiecit. At an. 1548. Monasterium

huc auctoritate Caroli V. Imperatoris postliminis restitutum fuit, et dehinc Catholicum Abbatem habuit, qui et ibidem constantiter substitit usque ad an. 1599. et ultra, tandem captus à Wirtembergensibus carcere diu detentus fuit, è quo dilapsus est. Interim Monastica Religio Benedictina Alpirspachii desit usque ad an. 1630. quo quidam Cenobium hoc suis restitutum est, at an. 1648. vi pacis Westphalicae domo ad Lutheranos rediit.

1343. Calva, Calba, seu Calaba | Kalus, Calis, Calow, Calu, Calb, p. | Urbs vetus ad ~~Agoltam~~ Nagoltam | Nagolt | fluvium in Salubri et amoenâ plagâ posita, 2. miliaribus ad Africum à Wila | rivul. | Nomen habere dicitur à calidis fontibus seu aquis, quæ non procul ab ipsa à Romanis militibus detecta fuerunt.

Olim parvit Comitibus, qui ab ea Calvæ Comites vocati sunt, ac in Castro extra urbem in rotundo colle posito sedem habuere. Postmodum Comitum Tubingen- sium facta est, quorum Wilhelmus an. 1345. vel 1346. illam una cum Castro Comitibus Wirtembergicis Elberardo et Ulrico pro 7000. obolonum libris reliquit, penes quorum familiam hætenus permansit.

Urbs hæc satis elegans est et opulenta. Quinque portas habet, eique tria junguntur Suburbia. In sæculi præteriti bello Galli eam incendunt, at post elegantior, quam prius fuerat, restaurata est. In ea viget lanæonum textiliæ commercium. Non procul ab ea occurrunt Thorma Cellenses | Zillro-Bad | ab Urbe Lisbecella | Liebronzell | cui, quam Calvæ, propinquiores sunt, sic dicta.

44. Hirsangia, Hirschavia, seu Hirsangiense Monasterium | Hirsfau, Hirsfau, Hirsfaug, et Hirsfau | Sanctissimum proorsus et nunquam sine reverentia et grati animi significatione nominandum Imperiale Diocesis Spirensis Cenobium, ut pote à quo tot et tanta in Germaniam universam olim redundarunt beneficia, quodque viros protulit tum Sanctitate vitam scientiarum laude præcipuos, qui non modo ad Episcopales Cathedras hinc inde promoti, sed et ad omnia penè Germaniæ Benedictina Coenobia reformanda et restan-

139 42. Grenden- Stadium seu Gaudis- polis | Grendenstall | Urbs aliquantum munita in Nigra Silva 2. leuis Gaudis ad Septentrionem ab Alpirspachio. Eam an. 1601. Grieden- riter Dux Wirtembergensis in gratiam Lutheranorum à terris Austriacis exactorum construere curavit subque nomine Griedenstall | Grendenstall | nuncupavit, quod nomen novi emules in Gaudispolis | Grendenstall | commutarunt, ut inde Gaudium suum testarentur, quod non modo tutam habitationem, sed et varias immunitates à Principe hæc nacti essent: nunquam tamen populosa effici potuit. Ecclesia parochialis sic constructa est, ut durante divino officio viri et mulieres se se invicem intueri hæud valeant.

randa evocati fuerunt. Situm est ad ripam Nagol-
ta | Nagolt | fluvii tribus miliaribus quadran-
trionem à Calva.

Tres diversa fuerunt illius fundationes; enimvero cum
aliquamdiu propè interisset, ab aliis et aliis restauratum
fuit. Prima fundatio facta est an. Chr. 845, ab Helise-
na vidua de Kalw et Eovardo a Leopolito Dominis Calva
Oppidi. Secunda ab Erlefrado Comite Calvensi ejusque
filio Notingo Verzellensi Episcopo an. Chr. 830, à Galba
cum 18. Monachis evocato et Abbate constituto. Tertia

denique ab Adelberto ejusdem familia Comite post 63.
annorum vacationem postulato ex Einsideleni Monas-
terio Abbate Ivridero, cui postea S. Wilhelmus prae-
cipuus Hirsangia restitutor in Abbatiati dignitate succe-
dit. Tanta subinde Monasterium hoc fuit incre-
menta, ut annis 1079. et 1082. propter Monachorum
multitudinem, quorum ultra 150. praeter 40. Fratres lai-
cos seu Conversos, in illo numerabantur, ampliori debuerit.

Tandem amplis huic et opulento, ne non tota Germa-
nia celebratissimo Genobio cladem et exitium attulit
novum Lutheri Evangelium. Quinvero anno 1535. ab
Ulrico Duce Wittenbergico vi occupatum fuit Monachis cum
Abbate suo expulsis. Anno 1548. iussu Caroli V. suis legi-
timis possessoribus restitutum fuit, qui illud tamen us-
que ad an. 1560. tum enim 18. Augusti post mortem Ab-
batis Ludovici Valderer, Hirsangienis Monasterio, religio-
sis iniquis contumeliose profligatis, in ludum littera-
rium converso, violentia Principis Christophori Ducis Wir-
tembergici intruditur prius Lutheranus Abbas Henricus
Weichersreutter jam prius Abbati Ludovico vehementer
reclamanti sub an. 1558. in Adjutorem datus.

Ab anno 1560. igitur vetustissimum hoc simul et sanc-
tissimum Hirsangia Monasterium continuo mansit ri-
tibus Lutheranis additum usque ad an. 1630. quo Irenum
à Ferdinando II. Imperatore fuit recuperatum et Ordini
suo Monasterio restitutum: idem tamen an. 1648. pace
Westphalica denuò perditum, ac insuper saevulo praeterito
à milite gallo agrum Wittenbergensem terribiliter ad-
modum devastante totum undique flammis succensum
et una cum pulcherrima sua Ecclesia, cui secundum vas-
tatem, excepto solo primario Ulmensi Templo, tota Sue-
via parem non habuit, in miserissimos cineres abiit.

Celebris Joannes Trithemius, qui anno 1516. natum
solutum solvit, amplissimum duobus Tomis in folio
hujus Hirsangienis Monasterii Chronicon, quod om-
nium ferè manibus teritur, edidit.

45° Alba Dominorum |: Grossen = Dill:| Olim potens et
 magnificentissimum Imperiale Monasterium Ordinis Cisterien-
 sis et Diocesis Spirensis, à Bertholdo Comite de Eberstein
 et Ita conjuge ipsius an. 1146. fundatum, cujus fun-
 dationis litteræ biennio post scilicet an. 1148. expeditæ
 fuerunt. Situm est in confiniis Marchionatus Baden-
 sis in Comitatu Ebertino duabus leuis Gallis ad Austrum
 ab Alba Dominorum |: Grossen = Alb:| Benedictinarum
 aeternis.

An. 1535. 28. octobris Ulricus Dux Wirtenbergicus ad
 hoc Monasterium misit viros armatos, qui illud omnino
 diriperunt. Abbas ipse Lucas Gostius prope Misingam captus,
 Stutgardiam ductus est, ibique carceri mancipatus, tum-
 que aliquandiu Monasterium Abbate caruit. Finito
 dein bello Schmalcaldico cultus religiosus in illud reductus
 fuit, ac Georgius Trippelmann cognomento Baif-
 Tubingensis in Abbatem electus fuit, qui an. 1555.
 constituto sibi à Duce Christophoro vitalitio cedere con-
 tus est, ac an. 1556. Philippus Degenus Uraensis
 primus hujus loci Abbas Lutheranus ab eodem Duce con-
 stitutus fuit, tumque omnis cultus religiosus in cele-
 bri olim Cenobio hoc desuit.

46° Therma Gerina |: Wildbad:| Urbs exigua una
 cum Castello et fanis Thermis sita in confiniis Mar-
 chionatus Badensis ad Ruteniam |: Rutz:| fluvium 2. mil-
 liariis ad Africum à Calva in profunda montibus præ-
 altis et silvis circumdata valle. ~~Thermae ferri-
 as Thermae silvestres Badis distant.~~

Thermae, quæ in ea sunt, inter totius Germaniæ
 antiquissimas recensentur. Quidam memorant, eas,
 dum Marcus Aurelius Antoninus Bassianus alias Cara-
 calla dicitur Badenam Urbem seu Thermas inferiores
 in Marchionatu Badensi construeret, à suis militibus
 repertas fuisse.

Illarum nomen quidam inde derivant, quod Agri multo-
 ties prope eas substituerint, atque se volutaverint. Verisimi-
 lius tamen est, nomen hoc ipsis inditum fuisse ad distine-
 tionem aliarum Germaniæ Thermarum, vel ab earum
 plagâ silvis et montibus horridâ, unde quidam volunt,
 eas potius dici debere Thermas Silvestres |: Waldbad:|
 quàm Gerinas.

Urbs hæc multoties incendiis sensit infortunium, ut
 an. 1454. an. 1509. festo Omnium SS. an. 1525. feria
 quinta post festum trium Regum. an. 1646. et deni-

quo an. 1742. 7. Julii, quo tota in flammis abiit. Sed
semper restaurata fuit, et quidem elegantius.

47° Wila seu Vila Suevia |: Wwil, Wwil, Wwilroftatt,
Wwilroftatt: | Urbs libera Imperialis ad Wurmum |: Wuir-
m |: seu Wümb: | rivum. Sita 3. miliaris ad Occidentem
à Stutgardia, et totidem ad Orientem à Theonis feris,
in solo fertili et amoenissimo, ac in Diocesi Spirensi.

Moenibus fossis et turribus ad artem veterem compa-
ratis est instructa. Ab Imperatore Frederico II. Urbs
facta est, cum prius Villa esset, quod nomen retinuit
iuxta quod Germanice Wwil seu Wwil dicitur.

Non procul ab hac Urbe celebre commissum est proelium
Urbes Suevicas inter et Comitem Wirttembergensem Eber-
hardum, in quo illa victoriam reportavit.

Wila tota Catholica est. Equidem an. 1522. qui-
dam Theobaldus Bellicanus dogmata Romano-Catho-
lica publice adortus est, at mox Urbe ejectus Blum-
verre coactus est.

In ea insignis est Basilica
~~parochialis~~ à prima sua fundatione duodecim
Canonicorum secularium Collegio nobilitata, quorum
numerus succedentium temporum injuria imminutus adeo
defecit, ut modo non nisi loci Parochus et pauci aliquot
Beneficiati communi Parochiae Ministerio deputati su-
perintendant. Est etiam hic inelytatum Bb. Eremitarum
ordinis S. Augustini Coenobium an. 1205. pro duodecim ejus-
dem Institutii Religionis ex S. B. Q. Wilensis exarato funda-
tum. Bb. Capuini Wila etiam habent hospitium
ab an. Chr. 1648. in eoque tanquam Missionarii existunt.

Anno 1648. pace Westphalica jam conclusa, sed nondum
promulgata Galliè Philippopoli, Wormatià, et Heil-
bronna irruentes Wila affulta ceperunt, eamque
caesis fere omnibus incolis, diruerunt et incenderunt.

Wila est patria famosi Joannis Brentii*.

* Brentius |: Joannes |
Wila an. 1499. 24.
Julii natus perhi-
betur. undecimo
aetatis suae anno Hei-
delbergam, inde
Vaingam Ducatus
Wirttembergii Wo-
bani in confinibus
Marchionatus Ba-
densis 2. leuis Galli-
cis à Phocensis Digni-
tatem ad studia mis-
sus fuit. Inde an-

48° Leuberga, Leonberga, seu Lesberga |: Leubro,
Lronbrog, Lawambrog et Löwambrog: | Urbs cum Arce
et Dynastia inter montes ad Glenisam |: Glamb: | rivum
in solo fertili posita miliari ad Orientem à Wila.

Circa eam pulchra sunt vinea, agri optimi, vi-
veta et arborata. Anno 1348. terra motum susti-
nuit, qui Arce grave damnum intulit.

An. 1519. fo-
derati Suevia illam occupaverunt, anno 1525. Christo-
phorus Ulrici Druis filius illam inopinatio recuperavit,
at mox foederatis Senio cepit.

Ante 30. anno-
rum bellum Leuberga spectabilis fuit et coninnay

optimisq[ue] moenibus instructa, necnon cives habuit opulentos. no[n] aetatis suae 13to Hei-
 In ea ante Lutheranismum floruit Monasterium
 Ordinis Minorum S. Francisci provinciae Argentineris et
 Diocesis Spirensis jam p[ro]p[ri]etate à Lutheranis eversum. In
 illud ejectis Monachis an. 1540. Bfuldingenses Ordinis
 S. Clarae Moniales una cum Abbatisa sua à suo Bfuldin-
 gensi Coenobio jussu Ulrici Ducis seductae fuerunt, in
 quo p[ro]p[ri]etate tribulationis via aegre sustentatae permanse-
 runt usque ad an. 1551. quae de re pluribus agimus supra,
 ubi de Bfuldinga nobis sermo fuit.

49° Ludoviciana seu Castrom Ludovici | Ludwigs-
 burg seu Ludwigsburg | praetorium Ducum Wirstember-
 gensium palatium seu Dieta, 3. miliaribus ad septentrio-
 nem à Stutgardia ad lavam Niri posita. Initio non-
 nisi angusta satis domus voluptaria fuit, quae tandem
 in amplum et magnificentum palatium excrevit, quod
 an. 1708. Eberhardus Ludovicus Dux excitavit, suoque no-
 mine insignivit, necnon usque ad obitum suum in eo
 demoratus est. Eidem successivè sexcenta et ampli-
 us aedes, tamen plerumque lignae, adjunctae fuerunt, quibus
 idem Dux Urbis privilegia concessit.

50° Maulbronnium, seu Maulbronnense Mo-
 nasterium | Maulbrunn | per celebre olim liberum Im-
 periale Monasterium Ordinis Cisterciensis situm in solo
 fertili prope fontes Salza | Salza | fluvii in confinis
 Palatinatus Inferioris et Marchionatus Badensis 2.
 miliaribus versus Septentrionem à Choroens, annis 1138.
 16. Mestii fundatum à Gunthero Comite Lyningensi
 et Episcopo Spirensi, necnon à Walthero de Lammersheim.

Floruit in eo vel maxime disciplina regularis usque
 ad Lutheranismi tempora: tum enim ab an. 1534. à
 Ducibus Ulrico et Christophoro eius filio, sub titulo Avoca-
 tiae, per plures annos, Imperialis Camera Spirensis cita-
 tionibus et M[on]achis nequicquam obstantibus, dire-
 ctionibus et carcere manipati fuerunt Abbas et
 Monachi, donec an. 1548. Caroli V. Imperatoris auctori-
 tate restituti fuerunt. At brevi post revocatis re-
 vexationes, et denique an. 1557. Joanne de Waib-
 ligen cognomento Senger Abbate. ~~1557~~ mortuo, aucto-
 ritate Christophori Ducis ibidem Abbas constituitur Lu-
 theranus Joannes Epylinus; Monachisque depulsis
 omnis divinus cultus extinctus est usque ad an. 1630. quo
 auctoritate jam sepius laudati Ferdinandi II. Impera-

toris reverens ibi
 duobus post annis Bac-
 calaureus creatus est,
 et cum in Studiis ad-
 modum proficeret,
 an. 1514. Magistri
 laurea donatus, bre-
 vi post Rector et
 in Collegium Cans-
 nicorum S. Spiritus
 cooptatus fuit.
 Latis dein Lutheri
 scriptis ad illius par-
 tes secessit, ac an. 1522.
 Halles Suerorum Prae-
 ce constitutus est. an.
 1530. Augusta in Comi-
 tiis utriusque partis
 Theologorum collo-
 quio interfuit. Inde
 reversus an. 1531. uno-
 rum duxit. An. 1534.
 de consensu Senatus
 Halensis ab Ulrico Du-
 ce Wirstenbergico Tu-
 bingam accersitus
 una cum Camerario
 Tuschio, et aliis hu-
 jus Urbis Universita-
 tem ad Lutheri dog-
 mata adaptavit et
 instituit. An. 1540.
 colloquiis Hagenom-
 si, Wormatiensi, et
 Ratisbonensi inter-
 fuit. Ostobello Schi-
 malcaldico ad magnas
 redactus est angustias,
 Casarci enim an. 1547.
 Habia occupata do-
 mum ipsius dirigue-
 runt, in qua episto-
 las quaedam hujus
 belli occasione ad alios
 scriptas invenerunt,
 easque Imperatori
 tradiderunt; hinc in
 exilium tuorum se
 proripuit, ubi tandem
 latuit, donec mutatis
 vestibus evadendi occur-
 sione inactus est:
 tum Basileam se re-
 cepit; inde, relicta

à Casareis Hallâ, ille
 rediit: at cum an. 1548.
 adversus formulare
 Interim auctor de-
 tacharetur, Gran-
 vella Minister Cassa-
 reus Senatui Hallen-
 si iussu Imperatoris
 intimavit, ut Bron-
 tium vinetum Au-
 gustam deportari
 curaret, quod ut ipsi
 innotuit, Senus fu-
 gâ sibi consuluit, et
 ad Ulricum Ducem Wir-
 tembergicum se contu-
 lit, qui illum Horn-
 bergae Dynastam cons-
 tituit, ubi cunctis
 nomine Udalricus
Kungstar dicitur. Ducatum
Wirttembergicum et Principatum
Hirsten-
bergensem; ad Meridiem
Ortenaviam, et ad Occi-
dentem Rhenum.
 Nomem habet ab Urbe, que Germanice Baden di-
 citur, quam Latini Badenam vocant, cum potius
Thermas eam nuncupare deberent, id enim Deuto-
nicum Baden Latine sonat.
 Marchionatus iste bifariam dividitur scilicet
 in Superiorem seu Badens-Badensem, et Inferiorem
 seu Badens-Durlacensem, illiusque bina Stirpes
 possident, quarum una Catholica est, altera Lu-
therana. Illa Marchionatum Superiorem seu Ba-
dens-Badensem possidet; hæc vero Inferiorem seu
Badens-Durlacensem. Nō Totius hujus Marchiona-
tus longitudo est circiter octo miliarium, longi-
tudo autem quinque.
 Hujus Marchionatus mentio facta invenitur in
 antiquam ad hodie nos Marchiones pervenerit, ac in
 ter alia documenta in quodam Dagoberti Regis Di-
plomate Marchia ad Balneas vocatur. Videtur
 creitus fuisse ad frenandos Teutones et Alemannos
 jugi Francorum impatientes, vel ad tutelam illorum,
 qui Thermis utabantur. Quidam arbitrantur
Marchionatum hunc à Carolo M. fuisse institutum
 seu potius restauratum. Verisimilius tamen est
Henricum Antapem eundem adversus Burgundiones
 et Lotharingos de novo erexisse, quò tutius expeditio-

toris Monasterium hoc. Sauro Cisteriensi Ordini suo plena-
 rie restitutum fuit, quod tamen an. 1698. pace West-
 phalica Duci Wirttembergico in plenam possessionem
 Jenuis relictum fuit; qui illud in Ludum Literarium
 convertit, in quo plures Alumni sub Abbatis Lutherani
 et duorum Professorum inspectione erudiuntur postmo-
 dum ad Duale Tubingense Theologium Stipendium
 promovendi.

An. 1654. à die 10. usque ad 15. Aprilis huc institutum
 fuit Palatinos inter et Wirttembergenses Theologos de
 Cena Domini seu Sacra Eucharistia colloquium, cujus
 acta typis vulgata supersunt.

Sectio V.

De Marchionatu Badensi.

Marchionatus Badensis [sic] Marggraffschafft
 Baden:] limites habet ad Septentrionem Palatinatum
 Inferiorem et Episcopatum Spirensem; ad Orientem
 Ducatum Wirttembergicum et Principatum Hirsten-
 bergensem; ad Meridiem Ortenaviam, et ad Occi-
 dentem Rhenum.

Nomen habet ab Urbe, que Germanice Baden di-
 citur, quam Latini Badenam vocant, cum potius
 Thermas eam nuncupare deberent, id enim Deuto-
 nicum Baden Latine sonat.

Marchionatus iste bifariam dividitur scilicet
 in Superiorem seu Badens-Badensem, et Inferiorem
 seu Badens-Durlacensem, illiusque bina Stirpes
 possident, quarum una Catholica est, altera Lu-
 therana. Illa Marchionatum Superiorem seu Ba-
 dens-Badensem possidet; hæc vero Inferiorem seu
 Badens-Durlacensem. Nō Totius hujus Marchiona-
 tus longitudo est circiter octo miliarium, longi-
 tudo autem quinque.

Hujus Marchionatus mentio facta invenitur in
 antiquam ad hodie nos Marchiones pervenerit, ac in
 ter alia documenta in quodam Dagoberti Regis Di-
 plomate Marchia ad Balneas vocatur. Videtur
 creitus fuisse ad frenandos Teutones et Alemannos
 jugi Francorum impatientes, vel ad tutelam illorum,
 qui Thermis utabantur. Quidam arbitrantur
 Marchionatum hunc à Carolo M. fuisse institutum
 seu potius restauratum. Verisimilius tamen est
 Henricum Antapem eundem adversus Burgundiones
 et Lotharingos de novo erexisse, quò tutius expeditio-

Nō Stirps Badens-
 Badensis extin-
 ta est in persona
 Principis Augusti
 qui obiit 21. Oct.
 1771.